

סיכום לבגרות בלשון ב'

שאלון מספר 011108

ע"פ מיקוד חורף תשע"ג

פרק ראשון: הבנת הנקרא והבעה

פרק שני: תחביר

סוגי משפטים:

1. **משפט פשוט**: נשוא אחד ונושא אחד
2. **משפט מאוחה** (מחובר): שתי איברים שכל אחד יכול לעמוד בפני עצמו
3. **משפט מורכב**: משפט עיקרי ופסוקית שלא יכולה לעמוד בפני עצמה.
יכולים להופיע צירופים שונים, כמו משפט מאוחה שכל איבר בו הוא מורכב, וכו'.

סוגי פסוקיות:

1. **פסוקית לוואי**
מוסיפה מידע על שם עצם כלשהו
תרומה רטורית: הוספת מידע והרחבה, חיזוק ומתן תוקף למידע המובא במשפט.
2. **פסוקית מושא**
משלימה את הנשוא העיקרי
3. **פסוקת נושא**
עונה על השאלה מי/מה + נשוא העיקרי
4. **פסוקית תמורה**
מגדירה שם עצם כלשהו בצורה נוספת.
תרומה רטורית: הוספת מידע והרחבה, חיזוק ומתן תוקף למידע המובא במשפט.

משפטים בעלי מבנה מיוחד:

1. **חלקים כוללים**
חלק בו מופיעות מספר תשובות לשאלה אחת. החלק בו מופיעות התשובות הוא החלק הכולל
2. **חלק ייחוד**
משפט בו אחד מחלקיו התחביריים הועבר לראש המשפט ממקומו הטבעי על מנת להדגישו. חשוב לשים לב שחלק הייחוד לעולם לא יהיה הנושא, ותמיד יופרד ע"י פסיק או קו מפריד.

הפועל

קבוצת השלמים:

5. **שלב הקובוץ: הפעל או פעל**
אם הקובוץ מופיע בתחילית, הבניין הוא הפעל.
אם הקובוץ הופיע בשורש (בפי' הפועל), הבניין הוא פעל.
6. **שלב הסנדוויץ': פעל או התפעל**
אם הדגש בעי' הפועל, ויש תוספת של ת', או ד', או ט', הבניין הוא התפעל.
אם הדגש מופיע ללא כל סימן, הבניין הוא פעל.
7. **שלב התחילית: נפעל או הפעיל**
אם התחילית היא נ' בעבר (או בהווה) - הבניין הוא נפעל.
אם התחילית היא ה' בעבר - הבניין הוא הפעיל.
8. **השלב הסופי: בניין פעל**
אם לא מצאנו שום סימן, הפועל הוא מבניין פעל (קל).
9. **כדי לזהות בניין בגזרת המרובעים** משמיטים את האות המנוקדת בשווא.

קבוצת החסרים:

מזהים אותם ע"י תחילית + דגש חזק משלים

(I) חפ"י-צ- פי' הפועל חסרה והיא י', ועי' הפועל היא צ'.

(II) חפ"י-נ- חסרה פי' הפועל נ'.

קבוצת הנחים:

1. נחי פי"ו- ייתכנו מקרים בהם היי' נעלמת לגמרי, או מקרים בהם י', ו' כתובות אך לא נשמעות.
2. נחי ל"י- פעלים שלי' הפועל שלהם היא יי' אבל בחלק מהצורות היא מוחלפת בה'.
3. נחי ל"א-לה"פ שלהם היא א', והיא א' נחה.
4. נחי עי"ו- פעלים בהם עי' הפועל היא וי' נחה או יי' נחה.

השם

דרכי תצורה:

1. ראשי תיבות

2. שאילה מלעז

3. בסיס + צורן

יש להבדיל בין שני סוגי צורנים:

צורן נטייה- משנה את הנטייה של הבסיס, אך היא המילה נשארת בעלת אותה משמעות. לדוגמא: שמעתי את תקליטן החדש של להקת היהודים.

צורן גזירה- משנה את משמעות המילה. לדוגמא: התקליטן החדש נודע ברחובות העיר. דוגמאות לצורנים סופיים (ית,ון,אי,ן,י,יה,ות)

4. שורש + משקל

משקלים מסוג ק.ט.ל.

בעצם מציבי את האותיות ק.ט.ל. ומקבלים את המשקל הדרוש ע"פ השורש.

לדוגמא: מסמר. השורש הוא ס.מ.ר ולכן המשקל הוא מקטל.